

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Missionsförbundet

ILLUSTRERAD TIDNING

för Svenska Missionsförbundets yttre mission

Utkommer den 1 och 15 i varje månad

15 Maj 1916.

Redaktör: J. E. LUNDAHL

Nr 10. Årg. 34.

Våra tankar och Guds gärningar.

Av missionär *Martin Westling.*

Av den allmänna oro, som gjorde sig gällande i vårt land vid krigsutbrottet 1914, grepos även missionens vänner vid tanken på att kriget skulle komma att förlama missionsarbetet såväl i hemlandet som annorstädes. »Hur skall det gå?» var en vanlig fråga. »Huru skola vi få in nödvändiga medel för arbetets fortsättande?» var en annan brännande fråga.

Och i fruktan för att det under den kommande tiden skulle inflyta betydligt mindre i missionskassan, gjordes inskränkningar både här och där, både av större missionsorganisationer och enstaka församlingar. På flera ställen väcktes förslag om inställande av de vanliga insamlingarna för missionen, ty man trodde ej på något resultat av dem. Misströstans tankar behärskade så många.

För missionens vidare framgång i de hedniska länderna hystes också stora farhågor. Det hade under de närmast föregående åren på alla håll och i alla avseenden sett så lovande ut. Men så kom kriget, och manne det icke skulle komma att i stor utsträckning

förstöra den härliga byggnad, som missionen byggt upp, såsom det förstörde så mycket annat av stort värde? Vad skulle hedningarna tänka om kristendomen, när de kristna nationerna, som sänt ut missionärer, nu söndersleto varandra och togo heder och ära av varandra?

Men när vi så sporde och tänkte, manne vi då också kommo ihåg, vad vi alltid borde hava klart för oss, att missionens verk är Guds verk och icke människors? Även om Gud utför sitt riksarbete i världen genom svaga mänskliga redskap, är dock han den, som styr och leder. Och han skall föra sin sak till seger, vad ont människorna än ställa till med i världen.

När vi nu se tillbaka på den tid, under vilken kriget rasat, och då närmast tänka på vad våra missionsvänner gjort för missionens sak hemma och ute, så kunna vi i tacksamhet till Gud säga, att vår oro och klenro varit onödig. Herren har försett långt utöver, vad vi även under lugnare tider bruka få. Från många församlingar ute i landet komma underrättelser om

ökad offervillighet. »Aldrig förr ha vi fått in så mycket», ljunder det från många platser. En församling, vars medlemmar under aderton år givit tionde av en månads inkomst, fick i år vid tiondeinsamlingen omkring ett tusen kronor mer än i fjor, och då var ändå summan högre än föregående år. Offergåvorna till Missionsförbundet ha ju icke heller minskats utan tvärtom under krigstiden. Andra missionssällskap ha fått göra liknande erfarenheter. Och i övriga protestantiska missionerande länder är också den ekonomiska ställningen snarare bättre än sämre.

Men intressantare än att känna de ekonomiska förhållandena är dock att veta, hurudan ställningen är ute på missionsfälten i missionshänseende.

Vad då vår egen mission beträffar, så ha ju våra missionärer kunnat berättat om nya framgångar för Herrens sak. Ja, från Kongo höra vi, att det ej på flera år varit så livligt i verksamheten som under den tid, kriget pågått. Avfallingar vända åter, hedningar lämna sina avgudar, och församlingarna växa i andlig styrka. Där har ju ock börjat planläggas anläggandet av vår fjärde huvudstation i Franska Kongo. På våra missionsfält i Kina och Ost-Turkestan har väl ej försports någon större livaktighet, men arbetet har kunnat fortgå utan några störande inflytelser. I våra församlingar i Kina har märkts en växande ansvarskänsla ifråga om plikten att deltaga i missionens utgifter.

Blicka vi så ut över de många och stora missionsfälten i andra länder, så möta vi väl växlande bilder men inga, som giva oss anledning att miss-

trösta. Även då det stormade, så att lärjungarne trodde, att de skulle förgås, var Jesus med i båten, och när hans tid var inne, gjorde han allt lugnt och gott igen. Så är han även nu med. Och även om många missioner och bednakristna församlingar nu hava att genomgå provningstider, så torde detta lända dem till välsignelse. Man har ju sett glädjande exempel på att infödda lärare och pastorer med större ansvarskänsla, kraft och trohet arbetat, sedan den vite missionären varit nödsakad att lämna dem.

Från Japan och Indien komma underättelser om att många tusental hedningar hava antecknat sina namn såsom »sökare». Stora väckelsemöten hava hållits och besökts av människor i hundratusental. Detta är ett tydligt vittnesbörd om att hedningarnas behov av ljus och frälsning icke kunnat dödas av kriget.

Från skilda delar av Afrika meddelas om framgångar. Delar av bibeln hava översatts på sju nya språk. Bland översättningarna märkes en gjord av en av Ev. Fosterlandsstiftelsens missionärer i Ost-Afrika. I Nord-Afrika har bibelspridningen ökat, under det att den på andra platser gått något tillbaka på grund av kriget.

I muhammedanska länder har missionen alltid rönt starkt motstånd, och klart är, att detta icke blivit mindre under kriget. En del missionärer ha måst lämna sina stationer i de av kriget berörda trakterna. Flera bibelkolportörer äro dock i verksamhet, och deras arbete skall även det bära frukt för Guds rike.

Vad vi alltså i närvarande stund se i fråga om Guds verk på jorden, bju-

der oss att tacka Gud för välsignelser och framgångar men ock att »utan återvändo» bedja honom om nåd att

ännu ytterligare kunna våga stora ting för honom och vänta stora ting av honom.

Kom, fridens ande!

Kom, fridens ande, med ditt ljus,
Och led oss till vår Faders hus,
Förkunna för oss Herrens råd,
Hans stora, underbara nåd!

Kom, livets ande, med ditt ord
Och för de vilna till din hjord,
Låt döda själar finna liv
Och åt ditt folk din frälsning giv!

Kom, kraftens ande, med din makt,
Förklara oss, vad Gud har sagt,
Giv kraft och mod åt ängsligt bröst
Och skänk den sörjande din tröst!

Kom, helge ande, med din frid,
Gör sluf på jordens sorg och strid,
Låt ljusets dag bli uppenbar
Med evig sol och himmel klar!

A. Walder.

Årsberättelse och matrikel. Om några dagar komma vi att på vanligt sätt expediera årsberättelsen och matrikeln. De sändas under korsband till alla ordförande, föreståndare, predikanter och biträdande predikanter, vars namn och adresser äro upptagna i matrikeln. Samtidigt utsända vi även fullmaktsblanketter, program och föredragningslistor till konferensen. Vi hoppas, att allt må komma adressaterna ordentligt tillhanda.

De första månaderna efter krigsutbrottet var detta, som bekant, förenat med nästan oöverstigliga hinder. Den sändning, som nu avgått, omfattar 219 kolly, av vilka 93 äro matvaror (konserver och specerier) och 38 spisbröd. Vi hoppas, att godset i oskadat skick må framkomma till bestämmelseorten. Att våra missionärer med glädje skola mottaga sändningen, är intet tvivel underkastat.

* * *

Hemkommen missionär. Missionär *Elfrida Isaks-son* anlände till Stockholm den 26 april från Kina efter en lyckosam resa. Vi hoppas, att vistelsen i hemlandet må giva henne den vila och rekreation, hon är i behov av.

* * *

Godssändning till Kongo. Det är oss en glädje att meddela, att vi för några dagar sedan kunnat avsända ett större parti matvaror och förnödenhetsartiklar till våra missionärer i Kongo.

Underrättelser från missionsfälten. De underrättelser vi den sista tiden erhållit från missionsfälten, ha varit goda. Bland annat ha vi mottagit åtskilliga brev från Ost-Turkestan, till vilket land postgången numera är syn-

nerligen svår. Allt är, som sagt, lugnt på de olika fälten, och arbetet fortgår som vanligt.

* * *

Den kinesiska etiketten. | Vi intaga i detta nr en uppsats ur den på Svenska Missionsförbundets Förlag utkomna boken »Tjugufem år i Kina». Vi äro förvissade om, att våra läsare med intresse skola taga del av denna uppsats. För övrigt bedja vi angående boken få hänvisa till annonsen i detta nummer.

* * *

Barnavännens sommarnummer. | Härmed bedja vi få fästa våra läsares uppmärksamhet på *Barnavännens sommarnummer*, som utkommer i början av juni. Detta nummer är, som bekant, ganska mycket större än de vanliga och synnerligen rikt illustrerat, även med åtskilliga färgtryck. Innehållet är omväxlande och intressant.

Numret lämnas extra till ett pris av 6 öre, då minst 10 ex. tagas under samma adress från Svenska Missionsförbundets Expedition, Stockholm. Rekvisitioner insändas före den 25 maj.

* * *

Allmänt missionsnärsmöte i höst. | Vi ha förut meddelat om det all-

männa svenska missionsledaremöte, som kommer att hållas i Stockholm den 15—17 instundande september med ombud från samtliga missionsorganisationer, som äro representerade i Allmänna Svenska Missionskonferensens Arbetskomité. Till detta möte komma även att inbjudas hemmavarande missionärer, som tillhöra dessa sällskap och som vid 1916 års början stodo i aktiv tjänst bland ickekristna folk. Då komitén ansett det önskvärt, att de missionärer, som sålunda samlas, även må få ett särskilt tillfälle att gemensamt dryfta frågor, som äro av speciellt intresse för dem, har den beslutit att hålla måndagen den 18 september som en »missionärernas dag» och då inbjuda dem alla till sammanträde och gemensam samvaro. Program för denna dag är redan uppgjort av en särskild komité.

Må Gud låta sin rika välsignelse vila såväl över ledaremötet i sin helhet som över missionärernas enskilda sammanträde.

* * *

Enskilt meddelande. | D:r G. Palmær meddelar, att Gud skänkt honom och hans maka en välskapad son den 5 dennes. Må Gud välsigna föräldrar och barn!

Från vår yttre mission.

Jul och bönevecka i Wuchang.

Wuchang, Kina, den 21 febr. 1916.

Kära missionsvänner!

Herrens frid!

O, vad tiden hastar undan! Det är den 21 februari i dag — jämt fyra

månader sedan vi kommo hit. Man frågar sig själv: »Vad ha vi väl hunnit med dessa sist flydda fyra månader?» Och då vi firade 25-årsminnet den 25 november i fjol av vår första ankomst hit, var jag stundom riktigt sorgsen till sinnes, då jag såg och tänkte på, hur ofantligt litet, som medhunnits under kvartseket. Dödens hemska mörker ligger alltfört tjockt över de stora människomassorna. Avguda-affärerna gå lika livligt som förr, och avgudaväsendet florerar runt omkring, precis som då vi första gången gjorde vårt inträde i denna stad. När skall

väl dagen gry? Ack, när skall Guds frälsning uppenbaras med kraft ibland oss? Kommer så härtill, att missionsarbetet ibland syns krympa ihop i stället för att svälla ut, att somliga av de döpta äro ljumma och likgiltiga för de andliga tingen, mer än lovligt jordvända och materialistiska — ja, då blir man både ängslig och modfärd mer än en gång.

Men på den mörka tavlan finnas ju också ljusa fläckar. Och därför tacka vi Gud. Flera av våra före detta skolgossar och skolflickor, som nu stå med oss i arbetet, göra oss stor glädje och stärka vårt hopp för Kinas väl och frälsning.

Julen var som alltid intressant. Våra kineser hade dekorerat på enkelt sätt, mest med tilltalande sentenser med hänsyftning på människornas behov av frälsning och Kristi ankomst. Många läste och förstodo de gripande satserna. Julottan hade vi mest bara kristna och några sökare. Det var en uppbygglig och trevlig stund. På eftermiddagens möte hade vi mera folk än vi kunde rymma, så att trängseln verkade litet störande. I alla händelser voro ju hoparna i tillfälle att få lyssna till den alltid ljuvliga förkunnelsen om Guds stora kärlek och Kristi förbarmande. Annandag jul hade vi sparbössetömnings, då en efter våra förhållanden rätt anseelig summa insamlades för missionsarbetets bedrivande. Välsigne Herren alla gåvor, som influtit både hemma och härute, så att resultatet måtte bli mångas förande från mörker till ljus.

Tredjedag jul hade vi som vanligt en liten enkel tillställning för våra barn i skolorna. De voro mellan 100 å 200. Icke alla voro småtingar. Vi hade många i åldern av 15 å 17 år — duktiga gossar och flickor somliga, vilka lova en givande skörd, som vi hoppas, för kommande dagar — ljus i det tjocka andliga mörkret och salt i den hemska förruttnelsen. Vi ha ju aldrig haft råd att låta skolbarnen få något julkalas. Det enda de bruka

få är några sötsaker samt litet te, någon liten billig bok för 5 å 10 öre och en almanack, värd mellan 1 å 2 öre. Det stiligaste i våra julfester är nog det lilla julträdet med rätt många ljus uti samt sången, berättelserna och de korta talen. Så enkelt allt än är, bruka dock både barn och äldre vara mycket angelägna om att få vara med.

Nyårshögtiden avlöpte som vanligt. Vårt nyår imponerar aldrig på kineserna — varken de kristna eller hedningarna. Kineserna, som sedan urminnes tider varit vana att fira nyår med pomp och ståt och alltfört ha sitt nyår såsom årets största festtid, anse nog vårt nyårsfirande bra tarvligt.

Den gemensamma böneveckan firades som förr. Vi samlades på olika lokaler hos de olika missionerna i de tre stora, folkrika städerna Wuchang, Hankow och Hanyang. Väderleken var icke den bästa och tillslutningen vid mötena ringa. För min del tyckte jag, att det hela visade mera slöhet och slapphet än för 10 å 12 år tillbaka i tiden. Men det kan ju hända, att jag som under den tid jag nu var hemma i Sverige hörde om de stora väckelserna och omläggningarna i Kina, ställde upp för stora fordringar och med för kritiskt sinne betraktade det hela. Det är ju icke alltid väckelse eller livligt. Ljumhetens och sällningens tider efterträda rätt ofta vederkvickelsens välsignelserika högtidsdagar. Vi skola vara tacksamma, om alla våra vänner därhemma ville tänka på oss och bedja om en kraftig andeutgjutelse från höjden, ty det är vad vi behöva över hela vårt arbetsfält.

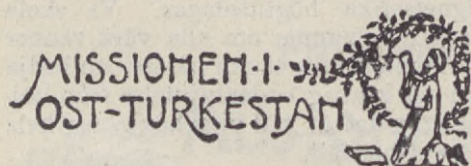
Såsom en nyhet torde böra omnämnas, att president Yuan Shihkai och hans regering anhöllo om att på den dag i böneveckan, då regenter, folk, land och regeringar skulle framläggas i särskild bön, de troende i Kina ville bedja alldeles särskilt för Kina, dess folk och regering. Detta skedde också. Kina behöver i sanning förbön. Det är mycket, som är grumligt

och obestämt. Då jag skriver dessa rader, är man icke på det klara med, hur inbördeskriget utvecklar sig. Att mycket blod redan flutit, det vet man med visshet. Men den rätta utvecklingen är ännu höljd i dunkel. Det troliga är väl ändå, att regeringstrupperna få övertaget till sist. Det är väl, att jag kan glädja Eder med att, så långt vi nu veta och förstå, ingen fara hotar oss och vårt arbetsfält. Det höll på att arta sig till ett upplopp här i Wuchang den 18 dennes. Men de styrande gjorde slut därpå på några timmar, och vi sovo i allsköns ro på natten och visste om ingenting förrän allt var över. Jag var ute i djupa staden sent på aftonen för att predika i vårt kapell vid Hanyangmen och visste icke det ringaste om, vad som stod på. Det hela tilldrog sig långt bort vid den andra ändan av staden, där soldaterna äro förlagda och krigsskolan med mellan 2- å 3,000 kadetter. Vi ha mycket att tacka Herren för, som sträcker sina skyddande händer över oss och låter oss i lugn och ro få fortsätta vårt arbete.

Vi sända de varmaste hälsningar till Eder alla och önska, att Gud måtte vara med Eder var och en.

Eder i Herren

Joh. Sköld.

Nehmet.

En omvänd muhammedanyngling.

I Nehmets tidiga barndom var fadern ganska förmögen, vadan den lille förstfödde snart fick vanan att få allt, vad han önskade. Om han bara grät bra emellanåt, nekades honom ingenting. Sådan är seden här, då det gäller barn-

uppfostran. Följden blev, att Nehmets egenvilja vart tämligen stark. När han blev skickad till en skola, stannade han där några dagar, tills den därstädes tillämpade strängheten blev honom för besvärlig, då han rymde. Detta upprepades, tills han börjat och slutat i fem olika skolor. Omsider lämnade den nu fattig vordne fadern honom till missionens skola. Detta skedde i begynnelsen av Jarkendskolans dagar.

Det visade sig emellertid vara gott gry i gossen. I skolan, där han var en bland de mera begåvade, blev han snart ledare för sina kamrater i både gott och ont. Hans största intresse var redan i tidiga år religionen. Den läskunnige fadern hade grundligt gjort honom förtrogen med fädernas gudsdyrkan, som sonen också med liv och själ var tillgiven. Sina åsikter behöll han inte heller för sig själv utan gjorde, vad han kunde för att upprycka, vad som av missionärer och en kristen lärare sätts i barnasinnena. Vid sången i skolan moltego en tid alla de större barnen, då det var någon sång, som handlade om Jesus Kristus. Då vi togo reda på saken, kom det i dagen, att det var Nehmet, som intalat barnen, att de icke skulle sjunga om Jesus.

Så gingo några år, gossen blev större, och det blev allt tyngre för den skröplige, åldrige fadern att kläda och föda honom. Missionärerna, som funno gossen vara något att göra av, erbjödo sig att taga hand om honom. Men fadern fann det väl tryggast att inte låta honom komma i de kristnas händer, varför han gav honom i tjänst åt en jordbrukare. Och så blev gossen fåraherde. Detta varade dock icke så länge, ty fadern blev sjuk och fick onda drömmar samt trodde detta vara ett Guds straff för att han tagit gossen från missionärerna. En dag kom han gråtande för att giva både Nehmet och hans yngre bror till »sahib». Ombytet var inte obehagligt för gossen. Nu var det ju slut med hunger och andra umbäranden, varmed han under de

senaste åren stundom icke varit alldeles obekant.

Att han hade sin hängivenhet för muhammedanismen kvar i oförminskat mått, blevo vi snart varse. En dag kommo de övriga skyddslingarna på barnhemmet, som varit där sedan sina späda år, till »khanim» och frågade, om det inte var sant, som det står i evangelium och som khanim lärt och dittills alltid trott. Jo, visst var det sant. Men Nehmet säger så och så, sade de. »Han säger, att Muhammed är större än Jesus, och att det inte är rätt att säga, att Jesus är Guds son. Och så säger han, att om vi bli kristna, så måste vi äta svinkött». Se, att äta svinkött är det förskräckligaste en muselman vet. Nå, till det sista kunde de ju giva svar på tal. De hade varit hos »sahib» och »khanim» i flera år, men aldrig hade man givit varken dem eller någon av de kristna svinkött.

Emellertid kunde Nehmet icke i längden motstå evangelii inflytande. Hans samvete började vakna över begångna synder. En dag förliden vår begärde han jämte en annan gosse ett enskilt samtal med en av missionärerna. De bekände då under tårar, huruledes de under årtal snattat från såväl missionärerna som från frukt- och sötsaksförsäljare i staden. De ville också med egna sparpennningar gottgöra, vad de tagit. Stor blev förvåningen hos många, då gossarna kommo och erkände, att de på orätt sätt tillägnat sig

det ena och andra samt att de ville ersätta det. Något sådant hade man förr ej hört talas om, ty att erkänna sig ha gjort orätt är det sista en muselman tar sig för. Men alla voro naturligtvis glada att få sina pengar, och gossarna voro inte mindre glada över att ha lättat sitt samvete.

När Nehmet beslutit sig för att bli kristen och mottaga dopet, omtalade han detta för sin mor. Hon blev mycket förskräckt och kunde av sorg över sonens tilltag inte sova på flera nätter. Ingen må heller förundra sig över hennes förskräckelse, då man besinnar, att folket tror, att om en muselman överger sina faders tro, är det ej nog med att han själv går förlorad, utan han drager därjämte med sig i fördärvet 70 av sin faders och 70 av sin moders släktingar.

Nehmet stod dock fast vid sitt beslut, och den 28 november 1915 upptogs han genom dopet i den kristna församlingen.

Ett viktigt medel för vinnande av muhammedanerna för Kristus är barnhemsverksamheten. Därigenom komma barnen från tidiga år under ett dagligt kristligt inflytande, som inte kan bli fruktlöst. Flera av de övriga barnen på hemmet mottaga för närvarande dopundervisning.

Gustaf Ahlbert.

Kaschgar den 17 jan. 1916.

Den kinesiska etiketten.

Av F. A. Wennborg.

I dagarna har på Svenska Missionsförbundets Förlag utkommit boken »Tjugufem år i Kina». Nedanstående uppsats är återgiven ur denna bok.

Över detta ämne kunde hela böcker skrivas. Det är därför omöjligt att i en kort uppsats som denna uttömmande behandla ämnet. Den kinesiska

etiketten är helt enkelt ett vittomfattande och av hävdvunna seder i minsta detalj fastställt system. Och det märkliga är, att detta system i ej ringa grad är väl känt och med ganska stor ledighet tillämpat t. o. m. av menige man. Se, med vilken ledighet den enklaste lantbo bjuder sin besökande

granne på te, och hör, huru de utan minsta tafatthet förekomma varandra med artighetsbetygelser.

Okunnighet i det, som tillhör etiketten, anses som råhet och brist på bildning. Därför lägga kineserna ytterst stor vikt vid etiketten och sätta sin ära i att känna och tillämpa den. Kineserna äro benägna att se ned på oss västerlänningar även därför, att vi i vårt uppträdande äro mindre ceremoniosa och medvetet eller omedvetet bryta mot de av kineserna fastställda formerna för sällskapslivet. Missionären bör därför, under tiden han studerar språket, noga göra sig underättad om reglerna för kinesisk etikett för att sedan åtminstone i stora drag tillämpa dem.

Till god ton hör självbehärskning. Genom att »kiang li», d. v. s. tillämpa etikettens lagar och hålla sig till det, som är rätt och billigt, kommer man långt i många avseenden, ja stundom kan man därmed t. o. m. förekomma uppträden från kinesernas sida. Blir man i en kinesisk stad omringad av en orolig och närgången folkhop, är det rent av otroligt, vad några väl valda ord inom ramen av »god ton» kunna uträtta. Vanligen drar sig då den ene efter den andre skamsen tillbaka i känslan av att ha burit sig opassande åt. Det måste sägas till kinesernas fördel, att de på det hela taget icke äro ett oresonligt folk.

»Låt dina rörelser vara graciösa och noga övervägda», står det i en av etikettsreglerna. Därför ser man knappast någonsin en kinesisk gentleman skynda. Nej, sakta och högtidligt skrider han gatan framåt. Brådska, otålighet och överdrift i rörelser, tal eller på vilket område som helst betraktas med förakt. Kineserna äro följaktligen icke några beundrare av sport. Då en kines såg en engelsk dam springa omkring på tennisplanen, frågade han, huru mycket hon hade betalt därför. Då han fick till svar, att hon i ekonomiskt avseende var

oberoende, blev hans nästa fråga: »Varför skaffar hon sig då icke en tjänare, som kan springa i hennes ställe?»

Då vänner och bekanta mötas på gatan, hälsa de (förutsatt att de äro till fots) artigt på varandra med en lätt bugning. Mössan — kineserna använda en liten rund mössa utan skärm — får alltid sitta på, men i det fall någon av dem bär glasögon, tagas dessa av samtidigt med bugningen. Vanligen avtagas glasögonen i alla de fall, där man hos oss lyfter på hatt eller mössa. I glasögonens avtagande ligger en vördnadsbetygelse.

Man bör aldrig närmare se åt en ridande eller i bärstol åkande. Det kunde hända, att den ridande eller åkande hörde till ens vänner eller bekanta, och har ett ömsesidigt igenkännande ägt rum, fordrar noggrann etikett, att man stannar, stiger av hästen eller ur bärstolen och hälsar. — Det heter ju ock i skriften: Hälsen ingen på vägen! — Det tillhör god ton att förekomma dylikt besvär genom att i tid vika av på en sidogata eller, om detta ej medhinner, vända ryggen åt den förbiåkande eller hålla en solfjäder för sitt ansikte. Av samma orsak bör den åkande eller ridande alltid se rakt och långt framåt.

Då tvenne i bärstol åkande ämbetsmän mötas, skynda deras respektive uppvaktningar att med en större solfjäder skymma utsikten mellan bärstolarna för att förebygga ett möjligt igenkännande. Händer det, att de åkande helt hastigt mötas, så att nämnda skyddsåtgärd ej hinner vidtagas och ömsesidigt igenkännande äger rum, måste båda bärstolarna ned sättas på marken, de båda ämbetsmännen stiga ur och artigt hälsa på varandra.

Skulle en missionär vara ute på gatan, då en obekant ämbetsman åker fram, bör missionären i likhet med annat respektabelt folk med värdig hållning ställa sig åt sidan, medan bärstolen passerar. Att vid ett dylikt

tillfälle peka, skratta eller tala är ytterst opassande. Var viss, att ämbetsmannen — ehuru det ej synes så — observerar utlänningen. Iakttaget missionären den rätta ställningen vid ett dylikt tillfälle, lämnar han ett gott och respektgivande intryck ej blott hos ämbetsmannen i fråga utan ock hos det vid tillfället närvarande folket.

utan lykta, misstänkes vara ute i oöfvliga ärenden.

För att ej någon störande inverkan på trafiken å gator och vägar skall äga rum, gäller som allmän regel, att det mindre skall vika för det större. För en bröllops-, begravnings- eller religiös procession måste allt vika; en tom bärstol får vika för en med passa-

Hälsningssätt.

Vid besök på gatan efter mörkrets inbrott användes en handlykta, i regeln buren av en tjänare. Detta ej blott för den påtagliga nyttan i följd av den eländiga gatubelysningen utan ock för att förebygga misstänksamhet. På lyktan bör ägarens namn stå synligt för allmänheten. Den, som vandrar

gerare; en bärstol med passagerare får vika för en ryttare; en fotgängare, huru förnäm han än må vara, får vika för en man med börda; yngre personer skola vika för äldre o. s. v. För över femtio år sedan voro sex unga engelsmän från en av Kinas traktathamnar utåt landet på utflykt. De voro full-

komligt okunniga om kinesisk etikett och sed. Under det de gingo på en stig utmed ett risfält, mötte de en äldre kines, som bar en börda. Då gubben ej ville vika, ansågo de honom för dryg, skuffade honom åt sidan och läto honom smaka sina käppar. Även om mannen varit ung, hade det varit deras sak att vika. Nu blev deras förbrytelse så mycket större, som mannen var gammal. Kineserna ha stor vördnad för ålderdomen. Uppbragta över förnärmelsen reste sig den gamle mannens byfolk, satte de unga engelsmännen i fängsligt förvar och dödade dem efter några dagar.

Promenadkäppar användas endast av personer, som uppnått mycket hög ålder. Käppen har då mera formen av en stav. Tiggare av alla åldrar använda käppar för att freda sig för hundar. Utlänningar göra därför väl i att icke använda käpp i Kina, åtminstone icke i det inre av landet.

I Kina skakar man icke varandras händer utan sina egna. Båda händerna hållas tillsammans, den högra handens fingrar omslutande den vänstra med tummarna parallellt bredvid varandra. I fall man har längre armar, så att dessa utgöra ett skydd för händerna, håller man händerna slutna inuti ärmarna. Med händerna slutna på det ena eller andra av nämnda sätt höjer man dem till jämnhöjd med bakan, och samtidigt hälsar man antingen med en lätt eller djup bugning. Vid högtidligare tillfällen faller man ned och slår pannan mot marken. Denna senare form av hälsning undvika i regeln alla västerlänningar i Kina.

Man akte sig noga för att taga emot eller överlämna en sak såsom ett brev, en penna, en bok etc. med blott *en* hand. Med *båda* händerna skall man lämna eller taga emot. En man får ej lämna något direkt i en kvinnas hand eller tvärtom. Saken lägges då t. ex. på ett bord, där den andra parten får ta den.

En nyss inflyttad vare sig ämbetsman eller annan avlägger först visit

hos vederbörande på platsen, och detta bör ske, så snart han fått sin lägenhet så pass i ordning, att han kan mottaga återvisiter. Ju snarare en återvisit äger rum, desto artigare. I vissa fall sker den samma dag och t. o. m. omedelbart. Regeln är dock, att återvisit äger rum dagen efter skedd visit. Att dröja två eller tre dagar är utom »artighetsgränsen». Det är ej vanligt att på förhand sända underrättelse, då man tänker avlägga visit. Det skulle se alldeles för anspråksfullt ut. Men å andra sidan, om man har något viktigt ärende att uträtta i samband med visiten, kan man gott sända en tjänare till den person, man önskar besöka, med förfrågan om den mest lämpliga tiden för besöket.

Vid visit hos en ämbetsman fordras, att man kommer i bärstol. En tjänare, klädd i sida kläder, bör då följa med för att bära »sheo-t'ieh» (en skriven anmälan om ens ankomst) och ens visitkort. Vid ankomsten sändes »sheo-t'ieh» in. Är det lägligt för visit, svaras »t'jin» = var så god, men om det är olägligt »tang kia» = (jag) hindrar (ert) ekipage. Ropas »t'jin», slås dörrarna upp på vid gavel, och gästen bäres in. Då han kommer i jämbredd med mottagningsrummet, stiger han ur. Där står då en av ämbetsmannens underlydande med gästens visitkort i handen — handen högt lyftad. Sakta och högtidligt går han med handen i nämnda ställning mot mottagningsrummet, och gästen följer efter. Är ämbetsmannen ej färdig att genast taga emot, kan gästen sätta sig på en av de lägre platserna för att genast stiga upp, då värden kommer. I regeln står dock värden utanför dörren och välkomnar gästen. I mottagningsrummet följer sedan ömsesidig hälsning, djup bugning, varefter värden för gästen till högsätet eller alla händelser placerar honom högre än sig själv. Ett äkta kinesiskt mottagningsrum har tio sittplatser och fem tebord samt vetter åt och har sin ingång från söder. Högsätet är längst upp vid norra sidan med hedersplatsen

åt öster, d. v. s. på högra sidan från ingången räknat och på vänstra, då man sitter. Vänster är förnämst i Kina. Mitt emot hedersplatsen är platsen nummer två. På östra sidan äro platserna 3, 5, 7 och 9 och på västra sidan platserna 4, 6, 8 och 10. Vare sig man är gäst eller värd, iakttagert man en värdig hållning. Därtill hör bl. a.

att ej sätta benen i kors, ej lägga det ena benet över det andra — fötterna placeras i symmetri — ej luta sig åt sidorna, framåt eller bakåt — man sitter rak — och ej gestikulera.

Så gott som omedelbart kommer en tjänare in med en tebricka.

Värd och gäst resa sig genast. Värden tager (med båda händerna) en tekopp, för den sakta i höjd med hakan, placerar den på tebordet vid gästens plats, lyfter på tekoppslocket för att

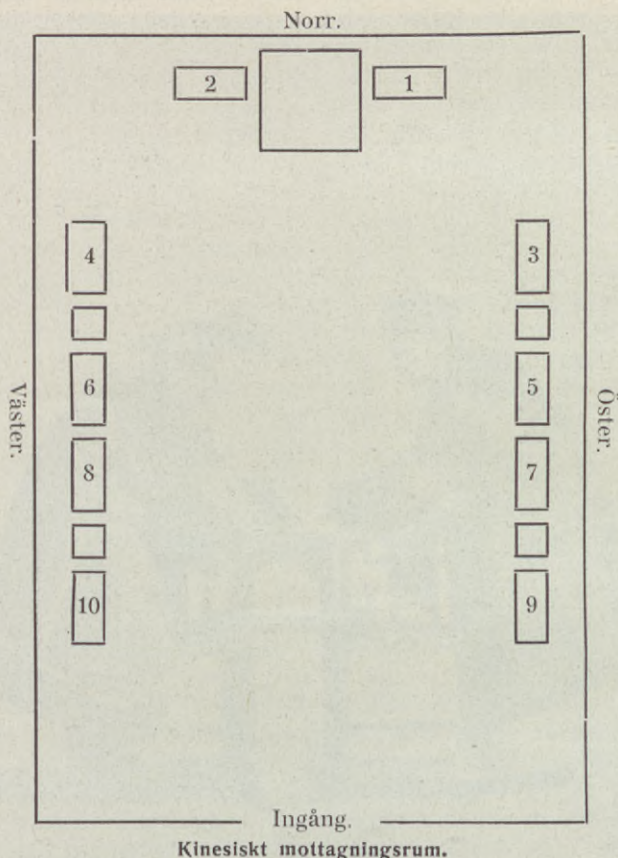
undan möjligen simmande teblad och bjuder gästen vara god och dricka te. Gästen får ej under tiden stå på fotpallen — ifall sådan finnes framför hans plats — utan på golvet. Vidare skall gästen noga och samtidigt besvara värdens rörelser. Till samma höjd, som värden höjer tekoppen, skall gästen höja sina sammanförda händer och sakta buga sig. Under tiden pla-

cerar tjänaren värdens tekopp på hans plats. Gästen visar nu sin uppmärksamhet mot värden genom att avlyfta hans tekoppslock och föra undan möjligen simmande teblad, en artighet, som värden alltid avböjer. Varken gäst eller värd får sätta sig före den andre utan samtidigt. Ofta införes teet redan från början, i vilket fall nämnda

ceremoni försiggår, innan gäst och värd satt sig. Vid officiella visiter drickes ej av teet förrän vid uppbrottet. Synes gästen vilja dröja onödigt länge, tar värden åt tekoppen, vilket är lika med en uppmaning till den besökande att bryta upp. Officiell visit är kort. Gästen bör därför snart nog taga tekoppen, och därmed är signalen till uppbrott given.

Ämbetsmannens underlydande och stolbärare, som under visiten varit åskådare och åhörare,

skrika nu för full hals: Gå = uppbrott. Två eller tre munnar te, och gäst och värd ställa sakta och högtidligt kopparna på sin plats samt resa sig. Gästen avböjer värdens erbjudande att följa och upprepar sitt avböjande vid varje dörr. Man aktar sig noga för att trampa på någon tröskel. Anländ till bärstolen gör gästen en djup bugning, som värden besvarar. Gästen stiger inom bär-

Kinesiskt mottagningsrum.

De numererade platserna äro stolar. Fyrkanterna däremellan äro tebord.

stolens stänger — men han får ej vända ryggen åt värden — sätter sig, ser rakt framåt och lyfter sina sammanförda slutna händer. Värden, som står vid sidan av bärstolen, svarar med att på samma sätt lyfta sina händer och står kvar, tills bärstolen är upplyft. Gästen vänder åter, värden går in, och visiten är slut.

I samtal benämner man allt, som rör en själv, såsom enkelt, tarvligt och ovärdigt men allt, som rör motparten, såsom storslaget, nobelt och dyrbart. T. ex.: Lao sien sen, kwei sjin? = Vad är Ert dyrbara namn, min ärevärdige herre? Puh kan, kien sjin Uang = O, jag är ovärdig, mitt enkla namn är Uang. O. s. v. i den stilen. Me-

Gästen bjudes på te.

Vid visiter hos vänner och bekanta kan man gå till fots. Visiten blir då ock något längre. Värden lämnar här gästen frihet att efter behag dricka te, varför man under samtalets gång då och då smakar på detsamma. Man iakttagert dock värdighet i allt även under en sådan visit. Värden följer då i regeln sin gäst ända ut till gatan.

ningen är, att man skall räkna den andre för mer än sig själv.

Vid gästbud utfärdas vanligen skriftlig inbjudan ett par dagar i förväg. Bjudningen antages eller avböjes så snart som möjligt, på det att värden må veta, huru många gäster han skall bereda plats för. På gästbudsdagen sändes muntlig bjudning minst två

gångar. Då den sista bjudningen kommer, skall man gå. I samma mån gästerna samlas, bjudas de på te. Man sitter då vid teborden. Själva matborden äro vanligen fyrkantiga och ha plats för två vid varje sida — alltså åtta gäster vid varje bord. Vill man ha reda på storleken av ett gästabad, frågar man efter bordens antal. Fem bord lika med fyrtio gäster o. s. v. Då det är färdigt att sitta till bords, resa sig alla gästerna och draga sig åt dörren. Värden placerar gästerna, vilket sker på följande sätt. Först gör värden en djup bugning för hedersgästen, går till hans plats vid bordet, höjer vinkoppen mot honom, ställer den på sin plats, höjer matpinnarna mot honom, lägger dem på sin plats, slätar ut det broderade överhänget på stolen och går att ännu en gång djupt buga sig för honom. Hedersgästen har hela tiden med största uppmärksamhet följt värdens rörelser och besvarat dem, först och sist med djup bugning och däremellan genom att höja sina sammanförda händer, då värden höjde vinkoppen och matpinnarna. Så fortsätter värden på liknande sätt med varje gäst. Då alla gästerna placerats, återstår en plats. Den är lägst och är värdens. Det tillkommer nu hedersgästen att å sina och samtligas vägnar vara färdig att buga sig för värden och höja hans vinkopp och matpinnar för honom. Alla sätta sig nu samtidigt. Värden ber gästerna hålla till godo. Först smakar man på nötter, frukt och en del kallskuret. Därefter följer varmrätt, efter varmrätt, ibland ända till tio. Värden säger: »Det finns

ingen mat». Gästerna svara: »Anrättningarna äro ymniga». Man äter sakta. Då och då lägger man ned pinnarna på bordet. Värden skyndar då att bjuda gästerna vara goda och fortsätta. Ben, senor och annat oätbart kastas eller spottas ut på golvet. Att sörpla, snaska och smacka är tillåtet. Då måltiden närmar sig sitt slut, är det artigt att rapa, därmed givande tillkänna, att man är mätt och belåten — en komplimang åt värden. Sist serveras vanligen fläsk och ris. Är det för mycket ris i koppen, ber man uppässaren taga bort en del, innan man börjar äta. Det är nämligen oartigt att lämna ris kvar. En gång under måltiden och även efter måltiden tvättar man ansikte och händer med i hett vatten urvridna handdukar. Sist serveras te. Artigheten bjuder, att man blott dricker ett par tre munnar och sedan så fort som möjligt bryter upp. Hedersgästen bryter först upp, tackar värden, gör en lätt bugning till vänster och en till höger åt gästerna och går, ledsagad av värden till yttre dörren. Då värden kommer åter, bryta ytterligare ett par tre upp och så undan för undan, tills alla gått. Gäster följa aldrig gäster till dörren utan endast värden. Vid yttre dörren buga sig gästerna för värden och börja sakta och högtidligt gå hemåt. Att skynda vore en förnärmelse mot värden.

Efter revolutionen 1911 ha en del förändringar börjat göra sig gällande även i det, som rör etiketten. Det av ålder väsentliga i den kinesiska etiketten kommer dock säkert att länge stanna kvar.

Drivkraften i den protestantiska missionen under de två sista århundradena.

Av Ruth Rouse.

Översättning för Missionsförbundet.

Under alla tider ha två villkor varit fastställda för Guds rikets framgång i världen. Dessa ha möjliggjort alla missionsväckelser, och de äro:

1. *Världens kallelse.* Den ena människans hjärta klappar för den andra, emedan hennes kunskap om världen och dess inbyggare ökats.

2. *Guds kallelse.* Människans kännedom om den egna nöden och om Guds frälsnings storhet har ökats, och hennes hjärta vänder sig till Gud.

Låt oss betrakta de båda villkoren — människans dragning till nästan och till Gud — så som de belysas av den protestantiska missionshistorien under de två sista århundradena.

Två grundsatser framträda därvid särskilt:

1. Alla stora missionsrörelser synas stå i samband med geografiska upptäckter, med de kristna rikenas utvidgning av gränserna och med politiska omvälvningar bland icke kristna folk. Det är, som Livingstone sade: »Där de geografiska forskningarna sluta, börja missionsföretagen.»

2. Ingen stor missionsrörelse visar sig, om icke själarna vaknat och vänt sig till Gud, enskilt eller i skaror. Johannes sade: »Låtom oss älska, ty han har först älskat oss.»

Den yttre och för människor synliga orsaken till alla äldre protestantiska missioners utveckling har varit de protestantiska makternas koloniala framsteg. Ett svar, ehuru för ingen del fullständigt, på den ofta upprepade frågan, varför den första missionsglorian efter reformationen tillhör den romersk katolska kyrkan, är, att det sextonde århundradets sjöfarande och upptäckande folk voro spanjorer och portugiser, att Kolumbus och andra romerska katoliker upptäckte och gjorde anspråk på Amerika, att portugisen Vasco da Gama kringseglade Afrika och öppnade den nya vägen till Indien, Kina och slutligen Japan. Katolska missionärer följde de katolska upptäckarna, soldaterna och kolonisterna.

Det sjuttonde århundradet bevittnade de protestantiska makternas utveckling. Holländsk utvidgning på Ceylon och i Sydafrika, brittisk i Nordamerika, dansk i Trankebar i Indien och på Grönland.

Grundandet av det första brittiska missionssällskapet för evangeliets utbredande, år 1701, var en omedelbar frukt av det vaknade intresset hos en liten skara män i de nordamerikanska koloniernas engelska kyrka. Deras plan var »att ordna de religiösa förhållandena bland det egna folket på platsen så väl som möjligt och att sedan på lämpligt sätt arbeta för infödingarnas onvändelse.» Men deras arbete medförde ej någon omfattande missionsväckelse. Det andliga uppvaknande, som är nödvändigt för att missionärer skola framträda, saknades — åtminstone i England — nästan alldeles.

År 1705 fick Danmarks konung, Fredrik II, blicken upp för den andliga nöd, som rådde i hans indiska besittningar. Han gav sin hovpredikant i uppdrag att skaffa missionärer, och ivriga undersökningar inleddes. På den tiden var protestantismen på Europas fastland lik en förtorkad öken, och i den öknen fanns endast en oas. Det var Halle i Tyskland. Där kunde missionärer få utbildning. Halle ägde ett nyss förut upprättat universitet och var medelpunkten för den *pietistiska* rörelsen, som börjats av Spener i Berlin. Den fortsattes av August Hermann Francke, professor i grekiska och orientalska språk vid universitetet i Halle och grundare av stora barnhem och skolor samt ett boktryckeri för spridande av pietistisk litteratur. Speners och Franckes »pietism» kämpade för personlig och praktisk kristendom, visad i det dagliga livet. Dessa män nöjde sig icke med den kalla förståndsandlighet, som på den tiden härskade inom kyrkan.

Till Halle vände sig konung Fredrik, och under det adertonde århundradet utsände den Halle-danska missionen omkring sextio missionärer till Trankebar i Indien och till andra platser. De flesta av dem voro unga män, vilka gripits av den lydnad för Guds vilja och den glädje över äran att få tjäna Gud på de svåraste platser i världen, som behärskade Francke, i vars skola

de utbildats. Men den klaraste missionsjuvelen i sjuttonhundralets pietistiska rörelses krona är icke den Halle-danska missionen, hur stort dess verk än var, utan *Brödraförsamlingens* mission.

Den unge greve Zinzendorff hade utbildats i Halle under Franckes inflytande. Den ande, som rådde här, uppväckte i hans sinne en överväldigande kärlek till Herren Jesus och ledde honom att redan som barn grunda en missionsförening, vilkens mål var »hedningarnas omvändelse, i synnerhet deras, för vilka ingen annan gjorde något». Intet under då, att Brödraförsamlingen genom hans inflytande kom att besjålas av en underbar missionsanda. På mindre än två århundraden skickade den lilla församlingen, som aldrig räknade mer än 70,000 medlemmar, ut 2,000 missionärer och vände sig särskilt till försummade eller döende folk med sin verksamhet.

Det största missionsuppvaknandet i vår tid ägde rum under de sista åren av det adertonde och början av det nittonde århundradet. Detta var en tid, då kunskapen om världen växte oerhört, och en tid av vaknande politiskt och kommersiellt intresse för de utomeuropeiska folken. De gynnsamma yttre villkoren för ett missionsuppvaknande voro många. Bland de viktigaste må nämnas:

1. Mellan åren 1771 och 1782 utgavos reseberättelserna om kapten Cooks märkliga sjöresor. De väckte ett ofantligt intresse och utförde ett direkt missionsverk genom att till William Carey förmedla det macedoniska ropet. De riktade även Londonmissionens första blickar på Söderhavets övärld och gävo anledning till att engelska kyrkomissionen utsände arbetare till Nya Zeeland.

2. Storbritanniens politiska utvidgning invercade även på missionens utveckling. Efter Kapkoloniens övergång från holländska till engelska händer år 1795, började Londonmissionen verka i Sydafrika år 1798.

Det engelska kolonialväldets oerhörda utveckling i Indien under senare hälften av adertonde århundradet och Ostindiska Kompaniets väldiga tillväxt riktade det engelska folkets uppmärksamhet mot Indien. Det nationella samvetet väcktes, och parlamentet föranleddes att ständigt hålla blicken fäst på frågan angående reformer i koloniernas styrelse och förvaltning.

3. Det kanske starkaste vägröjningsmedlet för missionsföretagens tillkomst var den antislaverirörelse, som leddes av Granville Sharp och senare av William Wilberforce. År 1772 avskaffades slaveriet i Britannien och år 1786 grundades kolonien Sierra Leone som en tillflyktsort för frigivna slavar. År 1807 förbjöds slavhandeln, och år 1834 upphävdes slutligen slaveriet inom allt brittiskt område. Allt detta vanns endast genom stora ansträngningar och ständiga strider, ty lagstadgade intressen stödo på spel, och det bittraste motstånd gjordes. En fördelaktig följd av striden var, att engelsmännen vandes vid att sätta sig in i negrernas tillstånd och förhållanden, både i Afrika och Västindien. Detta var en direkt förberedelse till den mission, som sedan börjades av Kyrkomissionen i Västafrika, av Wesleyanerna i Västindien och av Londons missionsällskap i Britiska Guyana.

4. Sjuttonhundralets missionsarbete hade ock haft sin egen uppfostrande betydelse. Den Halle-danska missionens redogörelser gjorde allmänheten något förtrogen med de verkliga möjligheterna för hedningarnas omvändelse till kristendomen och missionsarbetet, sådant detta bedrevs i Sydindien, understött med penningmedel av det engelska s. k. Utbredningsällskapet. Bland märkligare faktorer må ock nämnas en bok, som kom ut på 1700-talet och som på ett alldeles särskilt sätt sporrade till missionssinne. Det var »David Brainerds liv» av Jonathan Edwards. Denna skildring av en ung missionärs liv bland Nordamerikas indianer utövade ett omedelbart missionsinflytande på

sådana män som William Carey, Samuel Marsden, Henry Martyn och Thomas Chalmers och genom dem på otaliga andra. Men varken geografisk, etnologisk, politisk eller ens missionshistorisk upplysning var tillräcklig för att tända den eld, som åstadkom den kraftutveckling av missionsnit, vilken inledde det nittonde århundradet. Det fanns såsom drivkraft bakom densamma i Tyskland, England och Amerika ett andligt uppvaknande av väldig kraft.

I Tyskland — isynnerhet i Sydtyskland — tog detta uppvaknande gestalt i ett återupplivande av pietismen. Särskilt var detta förhållandet i Würtemberg. Pietismens medelpunkt var Basel. Där samlade sig »den kristna trons och helighetens vänner» i grupper för att uppbygga varandra i tron. Deras ursprungliga syfte att bekämpa den rationalistiska teologien förbyttes i en innerlig längtan efter större djuphet i det andliga livet. De lade en oerhörd vikt vid omvändelsens nödvändighet,

ett rättfärdigt liv och bibelstudium. De satte Kristi rikets utbredande som sitt högsta och orubbliga mål. Detta andliga uppvaknande nådde sin höjdpunkt i en missionsrörelse, och år 1816 upprättades Basels missionsskola, varifrån hundratals missionärer utgätt. De flesta av Tysklands nutida missions-sällskap ha, direkt eller indirekt, denna rörelses inflytande att tacka för sitt grundande. Men det är ej blott Tyskland och tyska missioner, som stå i stor skuld till Basel och därjämte även till den missionsskola, som öppnades av Jänicke i Berlin redan år 1800. Dessa tyska läroanstalter försågo under många år engelska kyrkans och Londons missions-sällskap med missionärskandidater, medan de engelska kristna ännu dröjde att besvara missionsropet. Baselmisionens valspråk var »Andens män för Andens arbete», och Hebichs, Gobats, Pfanders och många andras liv vittnade om, att de förverkligade detta ideal. (Forts.)

När och fjärran.

Kvinnan och missionen.

Den av Allmänna Svenska Missionskonferensens Arbetskomité tillsatta Kvinnokomitén hade lördagen den 6 maj anordnat ett diskussionsmöte på K. F. U. K:s lokal i Stockholm. Till detsamma voro inbjudna representanter för de olika svenska missionsorganisationer, som äro representerade i Arbetskomitén. Vid mötet samtalades om en del frågor, som äro av speciellt intresse för kvinnornas deltagande i missionsarbetet. Inledningsföredrag hölls av fil. kand. Gertrud Aulén. Mötet var synnerligen givande, rikt på lärdomar och goda beslut, och stämningen var präglad av ett varmt och enigt missionsintresse. Efter diskussionen hölls ett gemensamt samkväm med té.

Söndagen den 7 maj kl. 6 e. m. hölls i samband med förut omnämnda

möte en större offentlig missionsafton på K. F. U. K:s hörsal, som i det närmaste var fullsatt av en intresserad åhörarskara. Vid detta möte talade representanter för missionsfälten i Kina, Indien, Kongo och Syd-Afrika samt för missionsarbetet i hemlandet. En kraftig, till alltmera ökad missionskärlek och ömsesidigt samförstånd drivande ande uppbar även detta möte.

Möten av detta slag, där representanter för de olika missions-sällskapen komma tillsammans omkring det stora målet, som Herren förelade sina lärjungar, äro av stort värde. Särskilt bidraga de på ett verkningsfullt sätt att stärka enhetsbandet mellan de kristna. De visa också oförtydligt, att den yttre missionen är framför all annan kristlig verksamhet en plattform, där de olika grupperna kunna samlas i enhet och kärlek omkring ett gemensamt mål.